

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра лісового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 С.А. Адаменко

«01» вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ»

Освітній рівень:	бакалавр
Галузь знань:	20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність:	205 «Лісове господарство»
Освітня програма:	Лісове господарство
Факультет:	Лісового і садово-паркового господарства»

Умань – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи фахової підготовки» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство», освітньої програми «Лісове господарство» Уманський НУС, 2022 року – 14 с.

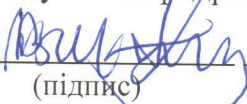
Розробники: Черниш Віталій Іванович, викладач-стажист кафедри лісового господарства

_____ В. І. Черниш
(підпис) (ініціали та прізвище)

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри лісового господарства

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри лісового господарства

_____ В. П. Шлапак
(підпис) (ініціали та прізвище)

«29» серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету
лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «01» вересня 2022 року № 1

Голова
_____ М. В. Шемякін
(підпис) (ініціали та прізвище)

«01» вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 205 «Лісове господарство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 8	Освітній рівень «Бакалавр» Освітня програма: «Лісове господарство»	Лекції	
		34 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		50 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		96 год.	80 год.
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: викладання дисципліни ставить метою розкрити студентам суть спеціальності, місце бакалавра та магістра лісового господарства у функціюванні та подальшому розвитку галузі. Висвітлюються основні етапи розвитку лісового господарства, місце лісової науки, вклад видатних вчених у розвиток лісівничих наук.

Завдання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- особливості впливу екологічних факторів на ліс і довкілля;
- можливості лісівництва у справі поліпшення екологічних умов лісових та прилеглих територій;
- принципи побудови фітоценологічної та лісівничо-екологічної класифікації типів лісу;
- сучасні класифікації лісів в Україні та зарубіжних країнах;
- застосувати знання лісової екології для ведення лісового господарства;
- користуватися лісівничо-екологічною та фітоценологічною класифікаціями при визначенні лісорослинних умов, типів лісу, типів деревостанів.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: «Основи фахової підготовки» є основною дисципліною, яка вивчається бакалаврами на першому курсі. Дисципліні передують вивчення таких предметів, як «Лісознавство», «Лісівництво».

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 6. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.

Фахові компетентності.

ФК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

ФК 9. Здатність розробляти окремі види проектної документації, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого на екологічних засадах використання лісових ресурсів.

Програмні результати навчання.

ПРН 4. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

ПРН 7. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН 8. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

ПРН 10. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

ПРН 11. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН 15. Організувати результативні та безпечні умови праці.

ПРН 17. Оцінювати і аргументувати значимість отриманих результатів досліджень деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Навчальний процес в УНУС»

Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу в УНУС.

Принципи академічної доброчесності. Права та обов'язки студентів. Внутрішній розпорядок роботи УНУС. Навчальні корпуси та лабораторії університету, Розклад занять. Форми навчальної роботи.

Тема 1.2. Інформаційна культура студента.

Загальні правила роботи з книгою. Особливості реферування та роботи з навчальною літературою, практика конспектування лекцій. Робота над курсовими та випускними роботами. Наукова робота. Організація самостійної роботи. Бюджет часу студента та його планування. Бібліотечні каталоги як засоби пошуку необхідної літератури. Особливості реферування та роботи з науковою літературою. Гігієна розумової праці.

Тема 1.3. Коротка історія УНУС та факультету лісового і садово-паркового господарства.

Коротка історія та сучасна структура УНУС та кафедри лісового господарства. Видатні діячі лісової науки, які внесли вагомий вклад у розвиток лісової галузі. Кваліфікаційна характеристика бакалавра лісового господарства.

Тема 1.4. Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства.

Кваліфікаційна характеристика бакалавра лісового господарства. Вимоги які висуває сучасний розвиток суспільства до лісівників.

Змістовий модуль 2. «Лісове господарство України»

Тема 2.1. Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.

Роль і використання лісів з давніх часів до 21 століття. Коротка історія лісівництва. Сучасне значення лісів.

Тема 2.2. Історія, загальна характеристика та організаційна структура лісового господарства України.

Коротка історія лісового господарства України. Загальна характеристика лісів України. Організаційна структура держлісагентства України.

Тема 2.3. Лісогосподарська діяльність Держлісагентства України.

Лісорозведення і лісовідновлення. Охорона і захист лісів. Лісокористування. Природоохоронний потенціал України.

Theme. 2.3. Forestry activities of the State Forestry Agency of Ukraine.

Afforestation and reforestation. Protection and protection of forests. Forest use. Nature protection potential of Ukraine.

Тема 2.4. Ведення лісового господарства лісокористувачами, що не входять в склад Держлісагентства України.

Розподіл лісів по користувачам, що не входять в склад Держлісагентства. Вимоги які вимагаються від лісів, залежно від їх функціонального призначення.

Тема 2.5. Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.

Коротка характеристика заповідників України. Різниця у веденні лісового господарства в заповідниках та національних парках. Проблеми при збереженні пралісів України.

Тема 2.6. Сукцесії лісових насаджень на радіаційно забруднених територіях.

Причини які визвали виділення зони відчуження та наслідки. Режим лісокористування зони відчуження. Проблеми лісового господарства на радіаційно забруднених територіях. Емісія лісової рослинності на землі сільськогосподарського призначення.

Тема 2.7. Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.

Особливості лісового господарства України. Основні пріоритети сталого розвитку лісового господарства України. Законодавчо-нормативна база лісового господарства України.

Змістовий модуль 3. «Загальні тенденції та проблеми в лісовій галузі світу»

Тема 3.1. Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.

Причини кліматичних змін. Значення тропічних лісів для екосистем Землі. Масові лісові пожежі різних регіонів та їх наслідки.

Тема 3.2. Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.

Лісове господарство індустріально розвинутих країн Європи. Лісове господарство США та Канади. Ліси екваторіального поясу. Лісівництво Австралії та Нової Зеландії.

Тема 3.3. Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.

«Велика Зелена стіна» – проект африканського союзу по боротьбі з опустелюванням. Причини виникнення проекту та труднощі реалізації міждержавних небізнесових проектів. FSC – лісова опікунська рада – міжнародна організація відповідального лісокористування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	п.	інд.	с.р.		л.	п.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Навчальний процес в УНУС										
Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу в УНУС.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	10
Тема 1.2. Інформаційна культура студента.	12	4	2	–	6	–	–	–	–	10
Тема 1.3. Коротка історія УНУС та факультету лісового і садово-паркового господарства.	12	2	4	–	6	–	2	2	–	10
Тема 1.4. Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства.	12	2	4	–	6	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	44	10	12	–	22	–	2	2	–	30
Змістовий модуль 2. Лісове господарство України										
Тема 2.1. Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.	10	4	2	–	4	–	–	–	–	12
Тема 2.2. Історія, загальна характеристика та організаційна структура лісового господарства України.	12	2	2	–	8	–	–	–	–	6
Тема 2.3. Лісгосподарська діяльність Держлісагентства України. Theme. 2.3. Forestry activities of the State	14	4	2	–	8	–	2	2	–	12

Forestry Agency of Ukraine.										
Тема 2.4. Ведення лісового господарства лісокористувачами, що не входять в склад Держлісагентства України.	12	2	2	–	8	–	–	–	–	6
Тема 2.5. Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.	10	2	2	–	6	–	–	–	–	–
Тема 2.6. Сукцесії лісових насаджень на радіаційно забруднених територіях.	10	2	2	–	6	–	–	–	–	–
Тема 2.7. Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.	10	2	2	–	6	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2	78	18	14	–	46	–	2	2	–	36
Змістовий модуль 3. Загальні тенденції та проблеми в лісовій галузі світу										
Тема 3.1. Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.	18	2	8	–	8	–	2	–	–	8
Тема 3.2. Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.	18	2	8	–	8	–	–	–	–	6
Тема 3.3. Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.	22	2	8	–	12	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 3	58	6	24	–	28	–	2	–	–	14
Усього годин	180	34	50	–	96	–	6	4	–	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
<i>Змістовий модуль 1</i>			
1.1	Організація самостійної роботи. Бюджет часу студента та його планування.	4	–
1.2	Видатні діячі лісової науки, які внесли вагомий вклад у розвиток лісової галузі.	4	–
1.3	Коротка історія лісівництва. Сучасне значення лісів.	4	2
<i>Змістовий модуль 2</i>			
2.1	Природоохоронний потенціал України.	6	–
2.2	Особливості лісового господарства в Україні Peculiarities of forestry in Ukraine	4	–
2.3	Заповідники України, перспективи та проблеми	4	2
2.4	Спільне обговорення законопроекту про Національну лісову політику	8	–
<i>Змістовий модуль 3</i>			
3.1	Студентський диспут на тему загальносвітові проблеми та перспективи розвитку лісового господарства	8	–
3.2	Доповіді студентів по темі особливостей лісів різних країн за вибором доповідача.	8	–
Разом		50	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
<i>Змістовий модуль 1</i>			
1.1	Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу в УНУС	6	8
1.2	Інформаційна культура студента.	6	10
1.3	Роль і використання лісів з давніх часів	6	8
1.4	Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства	6	2
<i>Змістовий модуль 2</i>			
2.1	Основні лісоутворюючі породи України.	6	12
2.2	Степове лісорозведення в Україні.	8	4
2.3	Основні напрями ведення лісового господарства України.	8	12
2.4	Державна програма «Ліси України».	8	4

2.5	Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.	6	2
2.6	Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.	6	2
2.7	Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.	6	2
<i>Змістовий модуль 3</i>			
3.1	Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.	8	8
3.2	Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.	8	4
3.3	Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.	8	2
Разом		96	80

7. Методи навчання

Методи навчання передбачають лекції з використанням презентацій, практичні заняття з використанням певного об'єкту. Метод бесіди припускає спілкування викладача з студентами. Бесіда організовується з допомогою ретельно продуманої системи питань, що поступово підводять студентів до засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірності. Практичні методи навчання охоплюють надто широкий діапазон різноманітних виглядів діяльності студентів. Під час використання практичних методів навчання застосовуються прийоми: постановка завдання, планування його використання, оперативного стимулювання, регулювання і контролю, аналізу підсумків практичної роботи, виявлення причин недоліків, корегування навчання для повного досягнення мети.

8. Методи контролю

Метод контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль та самооцінка).

9. Розподіл балів при кредитно-трансферній системі оцінювання знань з навчальної дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	30	100
T1, T2, T3, T4	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7	T1, T2, T3		
20	30	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії;
3. Базові конспекти лекцій, ілюстративні матеріали.

11. Рекомендована література

Базова

1. Генсірук С.А. Ліси Західного регіону України / С.А. Генсірук, М.С. Нижник, Л.І. Копій. – Львів: Атлас, 1998. – 408 с.
2. Генсірук С.А. Ліси України / С.А. Генсірук. – Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, УкрДЛТУ, 2002. – 496 с.
3. Генсірук С.А. Ліси України. - К.: Наукова думка, 1992. - 408 с.

4. Генсірук С.А., Фурдичко О.І., Бондар В.С. Історія лісівництва в Україні. – Львів: Світ, 1995.-424 с.
5. Голубец М.А. Ельники Украинских Карпат / М.А. Голубец. – К.: Наукова думка, 1978. – 264 с.
6. Горшенин Н.М. Лесоводство / Н.М. Горшенин, А.И. Швиденко. – Львов: Вища школа, 1977. – 362 с.
7. Діброви Українських Карпат і суміжних територій, їх стан та особливості відновлення / [Гаврусевич А.М., Бродович Р.І., Кацуляк Ю.Д., Яцик Р.М. та ін.] – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 160 с.
8. Збірник рекомендацій УкрНДГірліс. Випуск 3. Наукові засади ведення сталого лісового господарства в Карпатському регіоні. – Івано-Франківськ: УкрНДГірліс. – 2008. – 169 с.
9. Свириденко В.Є. Основи фахової підготовки. Короткий історичний нарис про лісогосподарський факультет Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства для студентів спеціальності 6.130401 – „Лісове господарство”. – К.: НАУ, 2004. - 35 с.

Допоміжна

1. Генсірук С.А. Регіональне природокористування. - Львів: Світ, 1992. -336 с.
2. Комплексне лісогосподарське районування України. Під ред. С.А. Генсірука. -К.: Наукова думка, 1981. - 400 с.
3. Лавриненко Д.Д. Основы лесной экологии. - К.: УСХА.1978.35 с.
4. Лісове господарство України. – К.: Державний комітет лісового господарства України, 2003. – 24 с.
5. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Затверджено наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. за №161.
6. Свириденко В.Є. Побічне користування лісом. - К.: 2002. - 240 с.
7. Свириденко В.Є., Бабіч О.Г., Киричок Л.С. Лісівництво. Підручник. / За ред. В.Є. Свириденка – К.: Арістей, 2004. – 544 с.
8. Свириденко В.Є., Швиденко А.Й. Лісівництво. - К.: Сільгоспосвіта, 1995. 18. 364 с.
9. Українська енциклопедія лісівництва (гол. ред. Генсірук С.І.). – Львів: НАН України, 1999. – Том 1. – 463 с.

12 Інформаційні ресурси

1. Лісовий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 17, ст.99): редакція від 01.01.2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
2. Основи фахової підготовки. Методичні вказівки до виконання самостійних робіт для студентів напряму 6.090103 – “Лісове і садово-паркове господарство” освітнього ступеня – „Бакалавр” [Електронний ресурс] // URL: <http://91.219.144.9/cgi-12>.

3. Постанова КМУ від 12 травня 2007 р. N 724 Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF>.

4. Постанова КМУ від 16 травня 2007 р. N 733 Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-%D0%BF>.

13. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 рр.

Уточнено розподіл балів, що може отримати студент під час поточного контролю, перевірки знань і вмінь, використовувати сучасні технології. Знати витoki лісівництва, етапи розвитку лісової справи в нашій країні та за кордоном, знати місце гуманітарних та соціальних, загальнонаукових, інженерних, біологічних та спеціальних дисциплін в підготовці бакалавра з лісового господарства.